

VIII. SKOVVÆSEN.

- 1—2. Skovauktionsprotokol 1853—54, 1887—1916. 2 Bd.
3. Skovauktionsbilag 1858—72. 1 Pk.
4. Dokumenter vedrørende Driften af Mølleskoven. 1 Pk.

IX. RETSVÆSEN.

- 1—2. Kopibog vedrørende Justits-, Skifte-, Skatte- og Skolevæsen 1812—18, 1818—22. 2 Bd.
3. Konceptbog for Skjoldenæsholm og Svenstrup Birker 1828—30. 1 Bd.
- 4—5. Auktionsprotokol 1848—51, 1899—1917. 2 Bd.
- 6—7. Skifte- og Overformynderisager. 2 Pk.

FORENINGSMEDDELELSER.

REPRÆSENTANTMØDE I KØBENHAVN 22.—23. Juni 1918.

Efter den i forrige Hefte fremsatte Plan fandt Dansk Historisk Fællesforenings Repræsentantmøde Sted d. 22. Juni Kl. 12 i psyko-fysisk Laboratorium paa den nye Studiegaard (Universitetet). Repræsenterede var 24 Foreninger og Institutioner; beklageligt var det, at Tidsforholdene havde hindret ikke blot adskillige fjerntliggende, men endogsaa nogle københavnske Medlemmer i at give Møde.

Formanden aabnede Mødet, og efter at have budt Velkommen gav han Ordet til *Sekretæren* for at aflægge Beretning. Denne oplyste, at Fællesforeningen nu omfatter 43 Medlemmer, idet der siden 1916 er indtraadt følgende nye: *Københavns Kommunes Folkebiblioteker* gennem *Hovedbiblioteket*, *Stednavneudvalget* og *Den gamle Borgmestergaard i Aarhus*. Fællesforeningen har som bekendt navnlig to Virkemidler. Det ene er dets Tidsskrift »*Fortid og Nutid*«, hvoraf 1ste Halvdel for 1918 er under Trykken, bl. a. indeholdende en illustreret Artikel af Prof. J. T. Lundbye om vore Veje, en Afhandling af cand. Gunnar Knudsen om Stednavneudvalgets Kontor og Aarsberetningen fra Dansk Folkemindesamling. For Fremtiden vil denne Beretning finde sin Plads i Tidsskriftet, ligesom det allerede er Tilfældet med Nationalmuseets anden Afdelings Aarsberetning. Der peges

des dernæst paa det vigtigste af Indholdet i de siden Nyborg-mødet fremkomne Aargange. »Fortid og Nutid« udsendes nu med 15 Eks. pr. Forening og 2—5 Eks. pr. Institution, ialt godt 350 Eksemplarer; hertil kommer ca. 70 Stkr. til halv Betaling gennem Sekretæren og ca. 100 gennem Boghandelen. Efter Sekretærens Erfaring er Tilslutningen stadig stærkest i Nord- og Sydjylland, hvad der sikkert er bestemte Mænds Fortjeneste. Nogle Abonnenter i Sverige og Norge vidner om, at det ogsaa har vakt Opmærksomhed uden for Landets Grænser.

Tidsskriftet har til Hovedopgave at bringe *metodiske* Afhandlinger om Kultur- og Lokalhistorie, hvori der allerede ligger, at det maa blive meget vanskeligt at skaffe Bidrag. Faa kan skrive til det, men det er ogsaa kun faa, som vil skrive. Dette følger dels af den begrænsede Udbredelse, som Tidsskriftet har, men ogsaa af, at mange kun anser det for en ringe Ære i Sammenligning med at optræde i vore ældre, grundfæstede Tidsskrifter. Men vort Organ betaler godt Honorar, bedre end noget andet historisk Tidsskrift, og Æren vil nok komme, naar Indholdet viser sig at due.

Amtsforeningerne har ofte støttet det, saaledes ved at henlede Opmærksomheden derpaa paa deres Aarbogsomslag, t. Eks. Vejle Amts Aarvog, hvor Filialbestyrer Eliassen er en trofast Ven af »Fortid og Nutid«. Men Amtssamfundene bruger det ikke som deres Organ, og den foreslaaede Spørgerubrik har derfor ikke kunnet realiseres. Det er ogsaa kun en Del af dem, der sender deres Aarvog til Redaktionen, skønt de af Tidsskriftet maa kunne se, hvorledes de benyttes kraftigt til sammenfattende Literaturoversigter.

Det skal dog ogsaa indrømmes, at Redaktionen har adskilligt at bebrejde sig. Hver af dens Medlemmer maa have mange andre Jern i Ilden, hvad der har medført Forsinkelser i Udgivelsen. Der kunde vel ogsaa hittes paa mere for at gøre Indholdet fyldigt og afvekslende. Men det bør da ikke glemmes, at Redaktionen har staaet næsten ganske alene, og en kraftig Appel maa rettes til Lokalforeningernes Kræfter om at støtte den med Raad og Daad, d. v. s. om at skrive i »Fortid og Nutid«. Tidsskriftet er sikkert det billigste i Norden, og det har sin Opgave. Naar det har kunnet udgives, skyldes det først og fremmest Statstilskuddet, som nu oppebæres paa 4de Aar.

Af anden Virksomhed siden sidste Aarsmøde pegedes paa *Fotografiudvalget*, nedsat paa Initiativ af fhv. Rigsarkivar Secher til at lægge en Plan for Indsamlingen af kasserede fotografiske Plader, og bestaaende af Rigsarkivar Erslev, Overretssagfører

Hennings, Dr. Bobé og Hoffotograf Elfelt, hvortil Fællesforeningens Sekretær efter Opfordring er traadt. Det har konstitueret sig med Rigsarkivaren som Formand og har i forskellige Møder behandlet denne meget vanskelige Sag. Formanden, som ikke var til Stede, lod meddele, at Sagen var i Gænge, men at den næppe vilde kunne løses inden for saa vide Rammer, som oprindeligt paatænkt.

Foreningen har dernæst gennem Postekspedient Hjorth-Nielsen fortsat Udgivelsen af *Registret til Statstidende*, der omsendes med et Eksemplar til hver af vore Medlemmer. Det uddeltes paa Mødet tilligemed Eksemplarer af Oberst H. V. Harbous Artikel om *Udarbejdelsen af Personregistre*, hvoraf Forfatteren havde tilladt Fællesforeningen at tage en Del Særtryk (udkommet i Personalhist. Tidsskr.).

Udvekslingen af Aarbøger mellem de forskellige Amtssamfund kom ligeledes i Gang paa Initiativ af Oberst Harbou, saaledes at Medlemmer af et Samfund har Ret til for halv Pris at abonnere paa Aarbøger, som udgives af de øvrige Samfund, der staar som Medlemmer af Dansk Historisk Fællesforening. Imidlertid benyttes nu denne Indrømmelse af nogle Institutioner, som indmelder sig i Fællesforeningen for at kunne faa Rabatten paa alle Amtsaarbøgerne, ligesom visse Institutioner endogsaa indlader Indmeldelse i Fællesforeningen (à 10 Kr. aarlig), og gennem et Amtssamfund tegner sig som *Abonnenter paa »Fortid og Nutid»* for halv Pris (1 Kr. aarlig). Billiger Repræsentantskabet disse Fremgangsmaader? Er det dernæst rimeligt, at den Privatmand, som ønsker at abonnere paa Amtsaarbøgerne til halv Pris, skal kunne paalægge Sekretæren i det Amtssamfund, hvoraf han er Medlem, at skrive rundt til alle andre Amtssamfund for at meddele dem Abonnementet, eller bør han ikke snarere selv have dette Besvær efter at have indhentet Attest paa sit Medlemskab fra det paagældende Amtssamfund? Om disse Spørgsmaal vilde man gerne høre Repræsentanternes Anskuelse.

Sekretæren forelagde dernæst en Skrivelse fra Herredsfoged Grundtvig i Aarhus, hvori denne, som i et Aarstid har arbejdet paa en *Stat over Underretsdommere og Underretsskrivere* siden 1790, ordnede dels jurisdiktionsvis med Redegørelse for de nuværende Jurisdiktioners Udvikling af de ældre, dels alfabetisk med kortfattede personlige Oplysninger, tilbød at stille denne til de forskellige Amtsforenings Raadighed, saa at disse kunde optrykke Amtsfortegnelserne i deres Aarbøger. Staten var bygget over Statskalenderen og Kollegialtidende, og Forfatteren var

villig til at fortsætte Listerne tilbage fra 1790 til 1660 paa Basis af de Bidstrupske Fortegnelser i Rigsarkivet.

Ligeledes henledte Sekretæren Opmærksomheden paa, at cand. *Gunnar Knudsen* var villig til i Tilknytning til sin Afhandling om vore Matrikler i »Fortid og Nutid« (II p. 1 ff.) at udarbejde en *Registrant over alle Matrikelbøgerne*, saa at man rundt om i Landet straks vilde kunne se, om Matrikelarkivet indeholder Materiale til en bestemt Landsbys Historie.

Fællesforeningens andet Virkemiddel er *Aarsmøderne*. Det havde været paatænkt at afholde dette i Aar i København i Forbindelse med de planlagte *Studiekursus*. For Aarsagen til, at disse dog maatte opgives for i Aar, er der redegjort i Tidsskriftets forrige Hefte, men Sekretæren gav desuden følgende supplerende Oplysninger. Tilslutningen havde været meget ujevn inden for de forskellige Samfund, og det havde været vanskeligt at faa Svar, saa at Fællesforeningen havde maattet udsende Rykkerskrivelser til de fleste Foreninger, hvorved Sagens Behandling var bleven forsinket. 8 Foreninger og Institutioner havde svaret ubetinget Ja; 3 havde været villige, men ønsket Kursus udskudt til Sommerferien; 6 havde indrømmet det ønskelige i Kursus' Afholdelse, men foreslaaet dem udsatte til bedre Tider; endelig havde 8 Medlemmer erklæret Sagen for at være uden Interesse for dem. Mest Sympati havde Nr. 2—6 vakt, desuden havde Hist. Samfd. f. Københavns Amt udbedt sig en Anvisning for Opskrivning af Tradition, Holbæk Amt ønskede en Vejledning i Katalogisering og Registrering af Museumsgenstande, og Laaland-Falsters Stiftsmuseum pegede paa Betydningen af et Kursus i ældre Arkæologi, en Møntdemonstration og et Kursus i Museumsforfalskninger. Bestyrelsen havde under disse Forhold anset det for rettest at lade hele Spørgsmaalet underkaste en Drøftelse paa Repræsentantmødet. —

Formanden aabnede derefter en Drøftelse af den afgivne Beretning. Angaaende *Rabatspørgsmaalet* pegede Prof. Olrik paa, at Lærerhøjskolens Bibliotek subskriberer paa alle Amtsaarbøger til fuld Pris; Landsarkivar Hornemann hævdede, at Bestemmelsen kun var tænkt gældende for Enkeltmænd, og Filialbestyrer Eliassen gjorde opmærksom paa, at Folkebibliotekerne jo ikke udvekslede Tryksager med Amtssamfundene. Oberst Harbou anførte dog heroverfor den Betydning, som Spredningen af Aarbogslæsningen gennem Folkebibliotekerne havde. Det vedtoges til Slut, at Institutioner ikke betragtes som rabatberettigede, hverken naar Talen er om »Fortid og Nutid«, eller om Amtstidskrifterne.

Man gik dernæst over til Grundtvigs og Knudsens Tilbud. Det sidste voldte ingen Debat, men modtoges med Bifald; Museumsinsp. Chr. Axel Jensen foreslog dog, at man ved denne Lejlighed skulde fremkomme med alle lignende Ønsker, og spurgte, om man ikke ønskede en *Fortegnelse over de* ved den nye Bygningsfredningslov *fredede Monumenter* optagen i Tidsskriftet. Filialbestyrer Eliassen lyste desuden efter en Fortegnelse over *Lensregnskaberne*, hvortil Prof. Fabricius føjede Forslag om Fortegnelser over *Amtsregnskaber, Byregnskaber* og *Toldregnskaber*.

Mere Debat vakte Spørgsmaalet om en Etat over Underretts-Dommere og Skrivere, idet Fabricius spurgte, om man vilde foretrække, at Fællesforeningen paatog sig Udgivelsen af Herredsfoged Grundtvigs Fortegnelse under eet i en Bog. Dog vilde næppe hvert Amts Fortegnelse fylde ret meget i Aarbogen, hvis man valgte denne Fremgangsmaade, og der var jo allerede givet et Eksempel i lignende Retning ved Lægeetaten i Hardsyssels Aarboeg. Men Harbou og Eliassen støttede ivrigt Tanken om en samlet Udgivelse, og cand. la Cour ansaa heller ikke Stoffet for egnet for Amtstidsskrifterne. Bibliotekar Haugsted vilde baade have en samlet Fortegnelse og derpaa følgende Aftryk i Amtsaarbøgerne, mens Pastor Severinsen helst vilde have Fortegnelsen ført langt længere tilbage end til 1660. Fabricius henledte dernæst Opmærksomheden paa Underarkivar Bruuns haandskrevne Etat over *Amtsskrivere* og *Amtsforvaltere*, Arkivar Hornemann paa Ønskeligheden af en *Provsteelat*, hvorhos han vilde have *Byraadsarkiverne* indmeldte i Fællesforeningen, ligesom Byraadene skulde yde økonomisk Støtte til Udgivelsen af Etater over Byembedsmænd. Kaptajn Rockstroh mente, at *Regimentskriverne* paa Ryttergodserne burde medtages i Bruuns Liste. Angaaende den Grundtvigske Fortegnelse foreslog han, at den blev trykt i et lignende Antal Eksemplarer, som Fortid og Nutid, og at Amtssamfundene fik Lov til at faa Særtryk deraf. Efter at endnu Departementchef Dahl havde peget paa Betydningen af Grundtvigs Arbejde for at klare Udviklingen i Tiden mellem Danske Lov og Juridisk Eksamens Indførelse 1736, vedtog man, at Fortegnelsen ønskedes udgivet af Fællesforeningen, saaledes at den af Herredsfoged Grundtvig selv eller ved anden Assistance (f. Eks. Fuldmægtig Hammerich) førtes tilbage mindst til 1660, og at Amtssamfundene fik Lejlighed til at tage Særtryk eller at optrykke Dele deraf i deres Aarbøger. Desuden burde Bogen indeholde en kortfattet Oversigt over Retskredsenes Deling gennem Tiderne og kortfattede biografiske Oplysninger. Mellem Drøftelsen af Sekretærens Beretning og inden Behandlingen af

Studiekursus fremsatte Landsarkivar *Hornemann* en ny Tanke, som gav Stødet til en livlig Drøftelse. Han ønskede mere Organisation inden for Fællesforeningen og vilde ogsaa give Repræsentantmøderne, der burde afholdes aarlig, mere Indhold. Med dette for Øje foreslog han Oprettelsen af *Sektioner* (for Museumsvæsen, Arkivvæsen og Tidsskriftsvæsen); de skulde forberede de Sager, som af Bestyrelsen skulde forelægges for Repræsentanterne. Disse Sektioner burde bestaa af 3 Medlemmer hver, nemlig et fra København og to fra Provinserne. Desuden foreslog *Hornemann* Stipendier oprettede til *længere Studieophold* i København (ca. 3 Maaneder), da de planlagte kun vilde kunne give Deltagerne en Mundsmag. Dette sidste Forslag vakte nogen Betænkelighed, idet Eliassen frygtede for, at de vilde blive for kostbare, og *Storgaard-Petersen* var bange for, at Arkiv- og Museumsfolkene ikke vilde have Tid til at beskæftige sig med Gæsterne saa længe som i tre Maaneder. Ogsaa *Severinsen*, *Chr. Axel Jensen*, *Bidstrup*, *Olrik* og *Holck* talte for de kortvarige Kursus' Betydning, og at et saadant burde afholdes senest næste Sommer, hvilket da ogsaa vedtoges. Derimod vakte Sektionstanken ublandet Tilslutning, selv om nogle Talere vel nærrede for store Forventninger til Sektionernes Virksomhed, naar de haabede paa, at disse skulde kunne vejlede paa Stedet ved Ordning og Indretning af Lokalmuseer, eller at de endog skulde virke til at trykke Udgifterne til Sætning af Amtstidskrifterne noget ned. Paa Forslag af Formanden vedtoges det endelig at nedsætte 3 Udvalg (Sektioner):

- 1) *Museumssektionen*, bestaaende af Museumsinsp. *Chr. Axel Jensen*, Professor *Bidstrup* og Amtsforvalter *Holck*;
- 2) *Arkivsektionen*: Landsarkivar *Hornemann*, cand. *Gunnar Knudsen* og Filialbestyrer *Eliassen*;
- 3) *Tidsskriftssektionen*: Professor *Fabricius*, Postmester *Klitgaard* og Bibliotekar *Haugsted*.

Desuden udtaltes det Ønske, at man for Fremtiden skulde afholde aarlige Repræsentantmøder, selv naar det ikke var muligt hermed at forbinde større offentlige Møder.

Dernæst aflagde *Kassereren* Beretning for 1916 og 1917.

Indtægt:

Kontingent, Statstilskud og Abonnement paa		
»Fortid og Nutid«... ..	2787	Kr. 66 Øre
Kassebeholdning 1. Jan. 1916	1696	— 84 —
Rente	227	— 79 —
Ialt...	4712	Kr. 29 Øre

Udgift:

Trykning (»Fortid og Nutid« ...)	725	Kr. 45	Øre
Honorarer.....	710	—	16 —
Diverse	195	—	87 —
Mødet i Nyborg 1916.....	520	—	70 —

Ialt... 2152 Kr. 18 Øre

Kassebeholdning 1. Jan. 1918 altsaa: 2560 Kr. 11 Øre.

Efter at der var givet Decharge for Regnskabet, fandt der *Bestyrelsesvalg* Sted, og den afgaaede Bestyrelse (Olrik, Severinsen, Fabricius, Hornemann og Johs. Fog-Petersen) tilligemed Revisorerne (Chr. Axel Jensen og Poul Hennings) genvalgtes eenstemmigt.

Som *næste Mødested* vedtoges paa Haugsteds Forslag, under Hensyn til de forestaaende Studiekursus, København; dog bragte ogsaa Bidstrup Bornholm og Hjort Odense i Erindring.

Efter Repræsentantmødet afholdt Professor *J. T. Lundbye* det berammede Foredrag om »Vore Vejes Historie«, hvorom kan henvises til ovenstaaende Artikel S. 129 ff. Efter en Pavse mødtes derpaa Repræsentanterne som Historisk Fællesforenings Gæster ved en enkel Middag i Wivels Lokaler og tilbragte her nogle fornøjelige Eftermiddagstimer sammen.

Den følgende Dag, Søndag Kl. 1¹⁰, samledes man atter paa Slangerupbanens Station for i Forening med Frederiksborg Amts hist. Samfund at foretage en historisk Udflugt.

I *Slangerup* søgte man først til Kirken, som blev gennemgaaet under Mag. H. V. Clausens omhyggelige Vejledning; navnlig var det en Overraskelse at se den rige Barokkunst, hvormed Kirkerummet var smykket. I Hotellets Sal havde imens ca. 150 Tilhørere samlet sig til Mag. Clausens Foredrag om Egnens Betydning i Oldtiden. Ogsaa herom maa det være nok at henviser til det sidste Bind af »Aarb. for nord. Oldkynd. og Hist.«; kun skal det bemærkes, at den sidste Del af Foredraget afholdtes paa en Høj ca. 2 Kilom. NV. for Slangerup ved »Jordhøj«, der som bekendt af Mag. Clausen sættes i Forbindelse med Borgen Hjorte i Bjovulfskvadet, hvor Kong Hroar sad paa Kongestol, altsaa det Sted, som i den nordiske Overlevering betegnes som Lejre.

Paa Hjemvejen deltog Fællesforeningen og Frederiksborgerne efter Indbydelse i National Forfatterforenings Kaalundfest i *Fa-rum*, og Prof. Hans Olrik holdt her paa Fiskebæk Hotel et kort Foredrag om Kaalund, mens St. Hansblussene kæmpede en haard Kamp med det regnfulde Vejr. Med Hjemkomsten til København Søndag Nat sluttede saaledes Repræsentantmødet 1918.